

NOORD NEDERLANDS TONEEL VERKENT GRENZEN

GEEN ZORGEN OM BORGEN

Het NNT gaat op reis. Speelduur 10 uur, cast en crew: zeventig personen. Hapjes, drankjes en compleet diner voor 850 personen tijdens de voorstelling. Een kroonluchter van bijna 10 meter doorsnede in de kap. De theaterversie van de eerste twee seizoenen van de tv-serie Borgen vraagt het uiterste van de logistieke en productionele vermogens van het gezelschap. In januari zijn de voorbereidingen in volle gang. Eric Korsten nam een kijkje in de keuken.

'Een symbool bij uitstek van het begrip democratie, maar nu en dan doen ze ook dienst als eettafel.'

© FRIEK VAN DEN BERGH

'Voor ons', zegt Boes Diertens, coördinator techniek bij NNT, 'is de voorstelling zelf goed te doen, ook al duurt die met tien uur wel erg lang. Met halve keukeneilanden-op-zwenkwieken dwars door twaalf schouwburgen banjeren en daarna in twintig minuten, in een al dan niet geïmproviseerde foyer, voor 850 gasten gerechten warm uitserveren, dat is andere koek.' Samen met de voorstelling trekt vanaf begin maart een volwaardig driesterrenrestaurant op wielen door het land. Dit ligt zo ver buiten de *core-business* van het gezelschap, dat uitbesteding onontkomelijk was. Het Eindhovense Amaro Creative Industries bereidt de couverts in eigen huis voor en komt met een 12-koppige ploeg naar de schouwburgen.

Terra incognita

De vloeren, de kappen, de trekkenwanden, de laad- en losplekken; de toneelhuizen van de schouwburgen kennen ze. Diertens: 'Maar het voorgebouw; dat is voor ons terra incognita.' Vorig jaar werd daarom iedere speelplaats uitgekamd en uitgespeld op maatvoering en mogelijke hinderpalen: van dorpels, deurbreedtes, bochtenwerk, corridorlengtes; tot de inhoud en de beschikbaarheid van goederenliften. Ook werd nagegaan of er gas op het toneel mogelijk was en of de elektriciteitsvoorzieningen op peil waren voor de uitgiftepunten van de gerechten. Diertens: 'Op het achtertoneel, in de eigen

keukenvoorzieningen waarover de meeste de schouwburgen wel beschikken, moet plaats zijn voor de meereizende superkeuken van Amaro. Er zijn zeker drie combi-steamers in gebruik van 47 kilowatt elk. Zulke aansluitingen zijn niet overal.' Op het toneel staan twee kookeilanden opgesteld, daarop wordt, omringd door publiek, gekookt. Op gas. De veiligheidsvoorschriften zijn scherp. 'En nog zoiets: Waar laat je al het afval, de disposables? Zijn er wel voldoende containers?'

NOS Journaal

Een decorontwerp dat tien uur lang beklijft, hoe maak je dat? 'Daar is geen recept voor, je moet het proefondervindelijk ervaren', zegt ontwerper André Joosten, die met deze productie 20 jaar samenwerking met regisseur Ola Mafalaani bekroont. 'Het uitgangspunt is dat premier Nyborg in het centrum van de macht opereert. Alles en iedereen cirkelt om haar heen. Dat beeld heb ik letterlijk genomen. Het kostuumontwerp draagt daar ook aan bij: 'Nyborg is gevat in kleurtinten, de anderen gaan gekleed in zwart-wit of grijs.'

Belangrijk in het toneelbeeld en in de aankleding van de speelplekken is dat het oorspronkelijke tv-gevoel van de serie wordt vastgehouden. Stralend middelpunt is daarom een kroonluchter van bijna 10 meter doorsnede, die aan speciaal daartoe geconstrueerde ronde trussen is bevestigd, bestaande uit drie watergesneden houten schijven, ongeveer zoals de ringen uit de leader van het NOS Journaal. De diameter van de drie schijven loopt onderling terug. De schijven moeten, terwijl ze in de lucht hangen, onafhankelijk van elkaar kunnen kantelen. Maar ook vanuit de hoogte op de vloer neerdalen. De delen beslaan dan een groot deel van de toneelvloer. De kroonluchter verandert in een soort van ronde vergadertafel. 'Een symbool bij uitstek van het begrip democratie', noemt Joosten het, 'maar nu en dan doen ze ook dienst als eettafel.' Om die tafels heen is Nyborgs buitenwereld zichtbaar, het conglomeraat van pers en politici en buitenlui, dat ook aan het Binnenhof gewoonweg door elkaar heen loopt. Daarnaast is een stellinggebouw waarop, bijvoorbeeld, de Eef van Breen Group live speelt. Boes Diertens: 'Alles boven de vloer nemen we zelf mee. Het moet in twee trailers passen.'

Discipline

Joosten heeft tijdens *Borgen* een beroep kunnen doen op assistentie van Hendrik Walther. Hij deed de opleiding Techniek en Theater aan de Theaterschool Amsterdam en liep in 2013 stage bij het NNT. 'Ik kom hier alleen uitdagingen tegen', grapt hij goedgemutst. Maar soms draaien die uit op hoofdpijnklussen: 'Klopt het wel allemaal?' Walther heeft de maquette van *Borgen* digitaal overgetekend in VectorWorks. 'Daarna kun je in een oogwenk de zichtlijnen checken en het lichtontwerp voorbereiden'. Het trekkenplan wordt op basis

Eetfestijn

In de tv-serie speelt eten een belangrijke rol. Het staat symbool voor de ontwikkeling die hoofdrolspeelster Birgitte Nyborg (Malou Gorter in de voorstelling) doormaakt. Toen bij NNT het idee opkwam om de eerste twee seizoenen van *Borgen* op het toneel te brengen was meteen duidelijk dat ook in de theaterversie flink getafeld moest worden. Daarbij komt dat Adam Price, de scenarioschrijver van de originele tv-serie en de bewerker van de theaterversie, een bekende Deense chef-kok is en in Denemarken verschillende toprestaurants runt. Price kwam met een speciaal culinair concept en stelde het menu samen, dat varieert van lekkere tussendoortjes tot een Deense maaltijd om van te watertanden.

van de tekeningen tot in detail voorbereid. Na toetsing van de digitale versie van het decorplan aan de CAD-tekeningen van de Stichting Tekening bouwt Kloosterboer Decor het ontwerp vervolgens fysiek.

In het ouderwetse kruip-door-sluip-door van Theater De Machinefabriek wordt gerepeteerd in een zo compleet mogelijke decorsetting. Een maand voor de première maakt het gezelschap met een proefbouw in de Stadsschouwburg Groningen een tussenstop. Onder meer de changementen met de kroonluchter worden dan *in real life* getest.

Andere uitdaging: de zendmicrofoons en de in-ear monitoring. Er is nu gekozen om het aantal te beperken tot 20 setjes, waardoor backstage veel wisselingen nodig zijn die

De cast repeteert nu nog in het Machinegebouw, de thuisbasis van het NNT.

FOTO: © FREEK VAN DEN BERGH

tijdens de voorstelling *smooth* moeten verlopen. Het zal veel vragen van de discipline van de spelers, 'maar daardoor valt het frequentie management wel mee.'

'Nogmaals', zo benadrukt Diertens: '*Borgen* is voor ons goed te doen. Alleen de catering, de logistiek en het stroomverbruik, die zijn van een hogere orde. Ongerust? Nee hoor. We hebben een goeie ploeg die dit kan draaien.' Mafaalani's nieuwste verzoek komt binnen: zwarte confetti. Diertens: 'We kunnen wat soorten aanbieden: een klein straaltje, wat meer, of over de hele vloer. We gaan vrienden maken.' <<

Elementum FX

Pyrotechnics & Special Effects

Voor theater, film, shows en TV

- * Vuur - Rook - Wind - Regen - Sneeuw - Mist - Water - Explosie performance systems
- * Theaterbenodigdheden - Effectmiddelen - Crashglas - Fx make-up - Fx bloed
- * Rekwisieten - Impregneermiddelen - Blow-ups - Stage wapens - Eyecatchers
- * PSE/Theatervuurwerk - Watershows - Vuurwerkshows - Pyromusicals - Confetti/streamers
- * Gecertificeerde pyrotechniek - stunt - en special effects medewerkers

Elementum FX BV. - Smalle Weegbree 1 - 8472 BG - Wolvega - Tel.: 0561-61 27 15

Email: info@elementumfx.nl www.pyroshop.nl www.elementumfx.nl